

ZIBETHICVM ANIMAL AMERICANVM.



IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.



ALIVALEM & hoc Animal, cum proximè præcedentibus duobus iam descriptis convenientiam habere videtur, si maculas spectes. Veruntamen plures differentiarum notæ in reliquis sese corporis membris offerunt. Caput imprimis non crassum, sed tenue, & acutum habet, ut rostrum Caninum potius, quam Felinum esse iudicares, quod cum labris suis subrubet. Orbitæ circa oculos, qui minus truces sunt, nec magni admodum, albicant. Ceterum subcineritij coloris est caput, & pili in barba vix vlli. Collum quoque longius, quam in Tigre aut Cato Pardo, quod pulchro quodam ordine alternis nigriculis & albicantibus fasciis, veluti totidem torquibus arte adpictis exornatur. A Capite ad dorsum, per colli longitudinem supernam similium colorum lineæ excurrunt. Dorsi medium à collo ad caudam lineæ nigricans pilosa valde distinguit. Maculis in corpore cinereo minus obscuro nigricantibus, rotundis, & ovalibus ordinatim, secundum lineam rectam, versus caudam productis, insigniter decoratur. Ita ut superiores, dorso quippe viciniore, sint maiores, mediocres paulo inferiores, & quæ in imo sunt ventre sensim evanescant. Caudam gerit alternis similiter, ut in collo dictum, fasciis nigrescentibus ac cineritij distinctam, ac satis longam. Sub cauda tria foramina eminenter visui se præbent, anus scilicet, &culus ille, in quo Zibethum colligitur & extrahitur, ac vulva: medium tamen cæteris duobus maius apparet.

SCHOLIA

SCHOLIA EIVSDEM.

Libet hic à F. Gregorij nostri de *Bolivar* veridica non minus, quam curiosè Animalis huius Zibethici historia auspicari, quam ex Hispanico idioma te totidem hic verbis latinis efferam.

Hoc animal inquit ipse, nascitur in multis Indiæ orientalis atque occidentalis partibus, cuiusmodi in Orientali sunt provinciæ *Bengala, Ceilan, Sumatra,* *laus maior & minor, Malipur* ac plures alia.

In *Nova Hispania* verò sunt provinciæ de *Quatemala, Campege, Nicaragua, de Vera Cruce, Florida &* magna illa *Insula Sancti Dominici* aut *Hispaniola, Cuba,* *Matalino, Guadalupa &* alia.

In *Regno Peruano* animal hoc magna copia reperitur, In *Paraguay, Tucuman, Chiraguana, Sancta Cruce de la Sierra, Yungas, Andes, Chiachiapias, Quizos, Timana, Nouo Regno* & in omnibus provincijs magno flumini *Maragnone* confinis, quæ circa hoc ferme sine numero ad duo Leucarum millia sunt extenta. Multo adhuc plura eiusmodi animalia nascuntur in *Brasilia* vbi mercatura vel Cambium Zibethi siue *Algaliæ* exercitatur.

Magna horum abundantia quoque est in *Guinea*, in provincijs nimirum de *Loango, Congo, Manicongo,* circa flumina *Angole,* vsque ad *Cafres* & finem *Bona spei,* maxime autem in grandissimis & extentissimis montibus qui ibi prostant quos *fragosas Cuspides* appellare solent. Et ex parte quidem *Cafres* montium de *Torea,* aut de *Luna* vbi maxima *Algaliæ* quantitas existat, quæ tali modo acquiritur & præparatur.

In hisce montibus quos animalia hæc pererrant omni adhibita diligentia, Nigritæ siue *Mori* illi perquirunt veteres arborum aridosque truncos, & vbi aliquas maculas magnas easque oleosas obseruauerint, eò se conferunt, & globosam quandam materiam truncis iisdem adhærescentem, nuculas aut castaneas magnitudinis æquantem inde auferunt, in aqua ebullire permittunt, id quod supernat pingue & oleosum remouent, mundioribus vasis infundunt, vsuique referunt. Atque hæc est omnium optima ac purissima *Algaliæ*.

Iam si cui dubitandi animus esset, legitimæ an adulteratæ id Zibethum esset, quod empturus est, infundat hoc in vas, in quo aqua bullit, & statim quod heterogeneum & *Algaliæ* admixtum fuit, fundum petet, Zibethum autem sincerum aquæ superficiem innabit.

Hæc autem pilæ siue globuli Zibethici arborum truncis adhærent, quoniam tali humore hoc animal maxime vexatur, cum ex intimis corporis partibus ad emunctoria, ut vocant Medici, prorumpat & sudoris instar sub axillis præcipue, & loculis intra clunes sitis colligatur, non procul à genitali membro.

Alius colligendi *Algaliæ* modus talis est. Ex huiusmodi Animalibus aliquo modo domi cicuratis, quod nempe in caueis magnis adseruentur, cum enim humore hoc quasi onerata molestantur, tunc velociter per caueam ambulantes donec ferme sudor ipsis prorumpat. Tum enim auriculario, siue minimo quodam cochleari loculos emundant, humorem illum abstergunt & collectam, *Algaliæ*

Animal Zibethicum à F. Gregorio describitur.

In quibus locis reperitur in India Orientali.

In Noua Hispania.

In Regno Peruano.

In Brasilia.

In Guinea.

Quomodo Zibethum colligatur.

Quomodo sincerum ab adulterato dignoscatur.

Vbi humores hic in animalis mali reperitur.

Quomodo Zibethum in cicuribus colligatur.

Algaliam in vasa appropriata reponunt.

Exigua hu-
ius anima-
lis cum Fe-
libus simi-
litudo.

Corporis
quæ sit pro-
portio.

Pellis qua-
li colore
prædita.

Mammilla-
rum sex habet.

Vbi habi-
tet.

Victus qua-
lis ipse.

Tempera-
ra. Erre-
media ex
hac.

Quid hu-
ius carni-
bus vesti-
tant.

Hucusque
F. Grego-
rius qui te-
nacissima
est memo-
ria.

An Vete-
res hoc ani-
mal nouer-
int.

Purane ali-
qui Pâche-
ram Vete-
ri esse hoc
animal.

obserua-
ti.

Improb-
atur hæc opi-
nio.

Habet hoc animal exiguam cum Felibus nostris, si corpus saltem spectes similitudinem, quibus tamen multo maius est. Altitudo ad tres palmos & longitudo ad sex peringit. Elongatum habet & caput & collum, cetera autem bre-
uita omnia. Ungues quoque obrufos breuesque. Pellem obrinet cineritij, sed
coloris obscurioris ita, vt e reliquo totius corporis colore maxime elu-
ceant. Pili peccoris ac ventris albescunt magis, sed non tot maculis con-
sparguntur.

Est hæc bestia Cholericæ multum, ac inquieta. Sex habet mammillas vni-
tasque minutas & totidem fetus, mammillarum nempe pares numero edit.
Enutrit suos Catulos esse putat, quamuis sæpe capiatur cum filijs, domique faci-
le educetur. Vorax est & ex aliorum animalium rapina viuere, auium præ-
sertim, quarum captura gaudet, cum velocissimi sit cursus. Temperatura est
calidissima. Pellis ventris ipsius est saluberrima in omnibus frigidis affe-
ctionibus: Venter autem præcipue roborat, si frustulum ex hac eidem im-
ponatur & quotidie gestetur. Nigri illi *Guinea* & *Brafilienfes* barbari
huius quoque animalis carnibus vescuntur, vt cunctis sit pessimi odoris,
& digestionis durissima, quam ad venerem tamen præstat. Maximum
stimulum affirmant Naturalium rerum. Professores talis, quam plurimas
Animalis huius proprietates norunt, quarum ego minus curiosus indagator
sum: Hæc ille.

Miror profecto F. Gregorij nostri summam in Animalium perquisitione in-
dustriam & tenacillimam, eorum quæ vidit vnquam, memoriam. Auro tibi mi-
hi Lector, hæc omnia quæ hæcenus ipsius ab ore & scriptis hausi, & posthac dictu-
rus sum plura ratioque, absque vilius ipsius ope libri memoriter descripsisse,
& per compendium quodammodo, cum inter colloquia protractiora etiam
plura afferat tantum contraxisse illud sapsi, vt innoteret vbi innotetis, vbi
Meretur sanè, hoc animal, vt non minus diligenti, quam in præcedentibus
factum est, examine. Vterum de hoc thesauri, si quid modo de tam odorife-
ro ipsi animali moluit, excutiamus.

Admirabilem quendam odoris suauitatem olens Pardalis, inquit Alianus: Hist.
An cap. 22. quam bene olendi præstantissimi diuino in herbe odoram cum sibi propriam
planè tenet, tum vero cetera animalia hanc eius vim prædare seruiunt. Et longè an-
te Aristoteles in problematis querit, cur sola Pardalis sine Panthera inter ani-
malia bene oleat? Ex his mihi fallor, locis aliqui, atque inter hos Petrus Gillius
Alianum Interpreter, in hac olim opinione fuerunt, hoc nostrum Zibethicum
animal Antiquorum Pantheram esse, cum alia huius apud Aristotelem
Veteres reliquos memoria nulla extet: & odoris quidem vnicuique argumento
dæduntur.

Sed enim haud certum est Antiquorum Pantheram gratum hominibus
odorem qualem nunc Zibethum spirare præbuisse. Nam idem Alianus hunc
ceteris solummodo animalibus iucundum odorem, quo veluti ab esca incitari
reitur,

rentur, fuisse, his verbis eodem loco insinuauit. *Hinnuli, Dorcades, Capre sil-
uestres, atque alia eiusmodi animalia quadam suauis odoris illecebra attrahuntur* &
proximè accedunt. Animaduertimus etenim, quod, quemadmodum homi-
nes, si bile suffusos oculos habeant, omnia quæ vident flaua existimant, &
si eandem lingua imbiberit, quæcunque edunt amara arbitrantur, ita pro-
varia cerebri & mammillarum processuum olfactus organorum dispositione,
modò gratum odorem ceu fatentem abominari, modò pessimum pro iu-
cundissimo posse habere.

Vidi feminam, quæ adeò à Casei odore abhorrebat, vt si cultro saltem,
quo Caseus incisus fuerat, improvidens panem sibi diuisisset, in Lipothy-
miam ferme incideret: vbi tamen hæc prægnans fuit, bis terue ita Ca-
sei odore oblectabatur, vt absentem etiam, veluti præsens esset, olfacere con-
tinuò diceret, & quod mirum magis, auidissimè semel atque iterum eundem
comederet. Ex viris etiam plurimos, non nisi putrido cloacæ spirante ollari
illo Caseo, quem alij ceu fmetum stomachabantur, vesci non aliter, ac si *Iouis*
ipsi cerebrum appositum fuisset, & vidi & videndo nauseam concepi. Poterit
itaque bestijs etiam aliquid in Panthera, quod nobis foetet, bene olere.

Aristoteles profecto lib. 9. de Hist. Animal. cap. 7. *Pantheram*, inquit,
*sepe abscondentem venari dicunt, propterea quod suo odore belluas delectari intelli-
gat, propius enim ita accedunt, quas corripit*. Vbi quidem Aristoteles bestias
ceteras Pantheræ odore capi, at non ideò iucundum hunc esse hominibus,
affirmabat. Nam & eadem Panthera abominando humani fmeti foetore,
ceui suauis quodam odoramento capitur, & eidem veluti remedio, suum
aduersus venenum *Pardalianches* dictum, inhiat, deglutitque. Verba eius
hæc sunt: *Panthera cum venenum, Pardalianches ab angore dictum, ederit; quo
Leones etiam intereunt, sterces hominis querit, eo enim ipso inuatur, quocirca
venatores sterces ibi propinquum suspendunt ex arbore aliqua, ne procul bellua
abeat petens suum medicamentum. Itaque insiliens ibidem, & spe capiendi per-
fuerans in se efferenda immoritur*.

Et licet ipsa hoc querat, vt medicamentum, medicamenta autem
(quod obijcere quis mihi posset) omnia ferme nobis ingrata sunt, proba-
bile tamen existimo D. E. V. M. ipsis animalibus medicamenta quoque
sub specie quadam iucunditatis proponere voluisse, ad quæ naturali appeti-
tu, illecebræ veluti ducta, non aliter ac nos ad pabulum, ferrentur.
Neque enim ego ipsa bruta hoc intellectus discursu vti existimo, quod
nempe velint etiam eligere medicamentum sua natura ingratum quidem,
modò gratissimam sanitatem summum ipsis bonum recuperare valeat. Ve-
luti & nos sæpe hoc medio amarissimo, medicamento inquam, ceui quid
dulcissimum esset, vtimur: quia finis, propter quem assumitur, hoc est ip-
sa sanitas (sine qua & diuitiæ & liberi, & Principum fauores & coniugum
amores fordent) dulcis & iucunda existit.

Et propterea quando iam laudatur Aristotelis locum Iul. Cæs. Scaliger ex-
plicans, *Midium* verò, dicit, *Pantheram carniuoram, herbam (pardalianches nempe)*
deuorare, prudentia remedium nosse, nocuum non prouidere! Duplex ipsi re-
sponsum

Homines
pro varia
organorum
sensu dis-
positione
varie de
obiectis in-
dicant.

Quæ Ca-
seum signi-
na abhor-
rebat, gra-
uida mire
appetebat.

Panthera
odor tan-
tis tantis
gratus.

Panthera
fecori hu-
mani ster-
coris in-
hiat.

Bestia in-
cunctis
specie ad
sua medi-
camenta
feruntur.

sponsum oppono. Primum, animalia bruta insitis quibusdam, vt Scholæ loquuntur, speciebus tam venena quam auxilia sua cognoscere, vt fugit Agna Lupum, & pullus gallinaceus Miluum, quem prius nunquam conspexerat. At tamen hæc æquè vt nos decipi posse, quis dubitabit? Si quis enim voracissimo Lupo Lycoctonon, aut Cani famelico Nuce[m] vomicam in puluere carnis inspergat mandenda, an non eodem prorsus modo fallentur, vt nos? quibus aliquando incautis per fraudem, loco salis aut Sacchari, *Arsenic*i puluis in cibis offertur, aut per inaduertentiam & bona fide præbetur: vt contigisse memini erranti Sepiarij puero, qui loco farinae ex oryza confectæ magnam *Arsenic*i puluerizati copiam dedit, quod & cum lacte ceterisque aromatibus coctum plurimos, qui ex pulmento hoc escrauerant, è vita sustulit; alios antidotorum ope, vix tandem semiuiuos, reliquit. Certus sum vacas, vt alias taceam bestias, quam plurimas venenosas herbas, ne olfactu quidem dignari, si solæ ipsis offerantur, incautas tamen sæpe eas cum reliquis herbis, vt & *Bubresim* esitare, vnde aded instantur, vt nisi fascijs obuoluantur, per medium crepare videantur, plurimæ etiam moriantur.

Secundum responsum tale esto: Non absurdum videri, carnioram bestiam herbis quoque subindè vicitare, id quod supra in Lupo vidimus. Et ego domi Feles duas teneo, quæ Melopeponum, quorum hoc Augusti mensis tempore esus nobis frequens est, pulpâ seu carnis aded afficiuntur, tam auidè è manibus meorum familiarium eripiunt, ac si animalium veræ carnes aut pisces essent. Domestica in Canibus ac suis exemplâ quoque habemus varij cibi voracitatis. Lucundum certè spectaculum sæpe mihi præbuerunt tria diuersorum generum animalia, quæ domi olim meæ alebam; *Felis* satis magna, *Cuniculus*, & *Sturnus*. Hæc prandentibus nobis diligenter præsto erant, & quoscunque è mensa ipsis cibos proieciamus, gaauiter ore excipiebant. Vnanimes quinimodè ex vna eademq. patina comedebant. *Cuniculus* tamen timidissimum animalculum creditum, reliqua duo morsu non rarè abigebat. Vt vel hinc discas, diuersum cibum vt eadem animalia, ita eundem diuersa sumere. Plurima huiusmodi omniuora animalia Græcis dicta *τραυρά* tam aquatilia, quam terrestria, cap. 32. libro doctissimo suo de continentia, vel de sanitate tuenda recenset *Marsilius Cagnatus* Medicus Romanus, quo olim ego Doctore & Medica Laureæ Collatore, postmodum collegâ, quâ in docenda Medicina in Athenæo hoc Romano, quâ in curandis ægrotis nostris sæpissimè vsus fui.

Et quandoquidem nunc euicimus Pantheram non esse Zibethicum nostrum animal siue *Algali*am, cum corporis totius figura, capitis cumprimis maximè reclamet, an *Petro Bellonio* assentiemur, qui Antiquorum *Hyenam* potius substituit? Hic enim lib. 2. cap. 20. suarum obseruationum, ait se Alexandriæ *Ciuettam*, hoc est animal Zibethum fundens vidisse ita cicur redditum, vt cum hominibus colludens, nasum illis, aures ac labra sine morsu prehenderet, quod ab incunte ætate humano lacte enutritum fuisset. Hoc autem Antiquorum *Hyenam* esse. Non dubito quicquam feritatem suam eiusmodi bestias deponere solere, quod in Lupa quoque vidimus, sed humano id lacti attribui debuisse assensum vix præbeo. Nisi Lupinos.

Iul. Cæs. Scaliger.

Respondetur Scaligero miranti Pantheram herbas vorare.

Primò. Incauta bestia equè à venenis vt nos ipsi decipi possunt.

Secundò respondetur.

Marsilius Cagnatus eruditiss. Romanus Medicus fuit.

Cum Panthera non sit Zibethicum animal an sit Hyena veteri.

An lacte humano patra bruta maluelcâr.

Lupinos confestim mores ex Lupino lacte *Romulo* ac *Remo* dare velimus. Quod enim alter horum Fratricida fuerit, non quidquam probat; Nam & *Caim Abelum* fratrem, optimo *Eue* primæ Matris nostræ lacte altus, occidit. Et catelli læpius mulctum vberibus applicantur deplentes abundantiam lactis, qui in ferino suo ingenio ob id nihil mutant. Solex feritatem hanc potius continua quadam cum hominibus conuersandi assuetudo mitigare. Memini mihi à *Francisco Stelluto Lynceo* Fabrianensi viro, vt ob animi candorem omnibus est carissimus, ita ob Matheseos sciētiam tam *Clauio*, *Valerio*, & *Magino* olim amicissimus, quàm à *Galileo* nunc æstimatissimus, oculato teste narratum fuisse, cum Serenissimi *Ducis Parmensis* Bestiarius Leoni maximo Diaria præberet, & manibus ioculari ipsum palpo demulceret, ausum etiam fuisse caput suum Leonis ritui inferere, quod ludibundus Leo leniter dentibus arrodebat, nec vllam ipsi noxam inferrebat. Dux, vbi hoc ipsum stupens pauentique conspexisset, globo plumbeo Leonem quam celerrimè trajeci & interfici iussit. Ne iteratis vicibus tentaturâ idem bestia, non iocandi, sed laniandi subiret diralibido. Et *Bellonius* quidem certò sibi persuadet, vt dixi, si cum veterum descriptione, quam *Hyena* assignant, *Ciuetta* (vt ipse hanc bestiam Zibethicam nominat) conferatur, prorsus vnum idemque animal esse.

Et quandoquidem hic Veterum auctoritatem implorat, *Aristotelem* ipsi maximè suffragari censere quis poterit. Hic enim de Hist. Anim. lib. 6. cap. 32. de Hyena agens, Lupi colorem ipsi tribuit, qui etiam in nostro est animal Zibethico. Secundo præter genitalia & excrementorum meatum, alium adhuc assignat loculum *Aristoteles* non peruium, qualis quidem omnino in *Ciuetta* conspicitur, ex quo odoramentum Zibeth dictum, colligitur & extrahitur. Et hunc meatum ait *Aristoteles*, tam in masculis quam fæminis reperiri, & hic in Zibethica bestia eodem prorsus modo se habet. Atqui hæc non sic sunt pede transeunda. *Aristotelis* enim testimonio *Hyena* habet iubam per totum dorsum, quæ *Algaliæ* nostræ deest. Vnde locum hunc paulò supra *Aristotelis* laudatum *Scaliger* declarans. *Iubam habet Hyena quemadmodum Equus*, ait, sed seta duriore. *Iubam autem in fronte tantum habet Hircus*, in fronte & collo *Equus*, in collo & armis *Leo*, in toto dorso *Hyena*. Quæ ex 8. de Hist. Animal. cap. 5. didicerat.

Est & aliud aduersum opinionem, non parui momenti argumentum. Secundò. Cum enim Antiquis persuasum fuisset, promiscuum esse in eodem animali sexum, ob tria nempe illa iam dicta foramina: Vnde *Ouidius* quoque 15. *Metamorph.* inquit.

Et qua sit femina tergo Passa marem, nunc esse marem miretur Hyenam.

Aristoteles eos confutat, & vtrumque separatim sexum dari in *Hyenâ*, vereq. fæminas ac mares esse, asserit. Deceptionis hanc causam assignans, quod ex tribus illis foraminibus vnū perpetuo imperuiū sit, nec intra corpus, (quod in pudendis fieri sæpenumquàm solet) penetret. Et quidem imperuium meatum, tam in mare quàm in femina sub cauda statim collocat, sub hoc excrementorū exitū, sub quo genitale. Quæ *Iul. Cæs. Scaliger* Cōment. suo in hunc locū, optimè vidit & egregiè

Franciscus Stelluto Lynceus. Vir ob animi candorem & Mathematicissimus.

Bellonius confutatur Hyenam, putans esse Zibethicam bestiam.

Ad Aristotelis dicta contraria opinionem Bellonij.

Primò.

Cur putetur Hyenas & femina esse.

vteros, cum annexis vtrobiq; testiculis, sed vnico tantum testiculo vnico sup vtero, adherente ac vas deferentibus semen, vti & præparantibus. Harum vna matris inus penitus abscondatur, nec ceruicem ad externam porrigebat: altera in dextro nempe latere exterius, collum suum producebat: & vuluam dictam, (que visa quidem, sed haud penetrans iudicata) constituebat. Erat enim foramen, seu ductus ille adeo angustus, vt vix acicula caput admitteret. Et sic, qui infans nec mas, nec femina, nec Hermaphroditus cognosci verè poterat, duplex femina fuisse inueniebatur. Atque hæc eius gratia libentius adducere volui, cum legissem apud Clementem Alexandrinum eruditione varia & morum sanctitate conspicuum Scriptorem, Pædagogia sua lib. 2. cap. 10.

Hyenam nunquam mutare naturam, idem enim animal non habere simul ambo pudenda masculi & feminae; quod nonnullos existimasse ait, Hermaphroditos prodigiose narrantes, & hanc ex mare ac femina naturam innouantes. Et quod ad Hyenam attinet, hanc habere sub cauda quid simile quidem pudendo femineo, verum neutiquam in matricem desinens, quoniam Hyana nimirum animal sit, lacustrium, & in hoc foramine tam feminæ post conceptum, quando auersi sunt meatus à Natura ad concipiendum destinati, quam masculus etiam, qui similiter agat & patiat, suam expleat libidinem. Vult igitur, vt concludam demum, Clem. Alexandrinus Hermaphroditos non dari, aut produci à matre Natura, quod manifestè tamen, quam modò prodiximus, experientia repugnat. Sed mistamus tandem Hyenam peregrinum scilicet animal, forsàn hoc nobis tempore ignotum; vt cumque non debuit, qui Lupum parent esse Africanum, quod hic villosus sit maxime, & vespere, siue nocturno tempore ambulet (quod quidem Hyane proprium esse scribunt) cum interdum lateat ac Leonem tunc non minus, quam leouis ipsum Lupum timeat. Et nunc ad Zibethicum nostrum animal regrediamur.

Postquam igitur tam Pantheram quam Hyenam Zibethicum animal esse negauimus, videndum porro à quibus tandem scriptoribus primò id nobis innotuerit. Sed antequam hoc agam, facere non possum, quin de Hyana exploratiora & iucunda quadam ex Angerij Busbequij Epistola prima, quam de Legatione sua Turcica scripsit, hic afferam.

Hic igitur, cum Amasiam proficisceretur, & Ancyræ Galatiæ, Turcis Angur dictam, peruenisset, scribit ibi locorum plura Turcarum sepulchra ingentibus onerata faxis, & offendisse, idque fieri duplici de causa. Prima vt si accusante Damone & defendente bono, Genio vitæ antea rationem redditurus sit mortuus, in eo sepulchro commodiorem sedendi & causæ suæ dicendæ locum inueniat; huic enim ridiculo, miseri illi Turcæ fignento credunt. Secunda, vt à bestiariis iniurijs, Hyenarum præcipuè furtis, quæ mortuis corporibus irrobant, cadaueribus suis prospiciant. At enim Busbequius in ijs regionibus Hyenas frequentissimè sepulchra suffodere, ad suas ossa speluncas congregare, tam humanorum, quam ferinorum cadauerum. Et ob id Hyenas facillè inueniri ex ossium cumulo, ante harum speluncas conspecto.

Describit autem Hyenam (id quod à paucis oculatis testibus factum memini) Lupi aliquantò humiliorem, sed nihilò breuiorem esse. Rellem habere Lupi

De vertebra colli in Hyana quid sentiendum.

Clemens Alexandrinus negabat dari Hermaphroditos.

Docetur in hoc loco, quod nonnulli existimant, quod nonnulli existimant, quod nonnulli existimant.

Ioannes Leo Africanus humanis quoque recordatur.

Busbequius de Hyenis ceruicem quædam habere.

Hyena sepulchra suffodit.

Descriptio Hyanae ex Busbequio Teste oculato.

Lupi similem, nisi quod pilo sit horridiore, & grandiore, maculis quoque nigris distinguatur. Et (quod maxime hic notandum censo) caput Hyanae dorsi spinæ contiguum sine vllis vertebrae esse, vt cum respicere velit, totam se vertere necesse habeat. Ex quo discere libet verissimum esse, quod iam bis terque superius monui, fieri non posse, vt quod animal collum habet, non item in eo vertebrae sit nactum, quod de Lupo & Leone & Hyena à veteribus fuit falsò proditum iisdem illa carere. Air enim Busbequius collum huius animalis minime esse, & caput dorsi vertebrae immediatè adhærescere. Pro dentibus etiam os continuum habere, creditum esse. Quæ quidem omnia sæpè ex aliorum relatione scribuntur, cum in ipsa Anatome longè quid diuersum subinde deprehendatur. Fidem tamen viro Nobili doctissimoque derogare minime voluerim; cum duas ipse Hyenas Constantinopoli viderit. In amatorijs, inquit, cum magnam Turcæ, vt etiam veteres, tribuunt: cumque essent duæ eo tempore Constantinopoli, mihi tamen vendere grauabantur, quod se Sultana, hoc est Principis uxori, eas referuare dicerent, quippe quas philtis & magicis artibus animum mariti retinere, recepta in vulgus, vt dixi, opinio est. Fallitur verò Bellonius qui Hyenam putat, quem Catum suo Felem Zibethum vocant. Hæc Busbequius. Ex recentioribus etiam Ioannes Leo in Africa suæ Nona descriptione; hoc ait ab Arabibus Dabbu, ab Africanis vero Ide appellari, esse forma Lupi, habere pedes humanis similes, humanis maxime cadaueribus delectari, quæ ex sepulchris auferat. Animal esse minime astutum, & cum cantu ac Tympani sono maxime recreetur, fieri, vt interea venatores adeo ad Musicam attento, fune pedes ambos innoctent, atque ita è speluncis suis extrahant, occidantque.

Redeamus igitur eò, vnde digressi sumus, & dicamus Ioannem Ruellium de materia medica, plantis præcipuè plurimum meritum, Lib. 1. de Natura stirpium cap. 27. Cum de Mosco locutus fuisset, de Zibetho hæc subiungere: Simile quippiam eruitur è genitalibus locis feræ animantis, quod Zibethum recentiores Græci nominant, peregrino sermone. Ea autem Feli, quæ veteribus edificiorum ruinis oberrat, non absimilis, è cuius natura sordes manant odoratissima, quæ solet præcipuè purgari, cum pars ea hac scateat vlgine, tum vase vitreo, vel alio recipitur. Græci hoc animalis genus, ex quo odoratum id recrementum elicitur, Zapetion appellant. Hæc ex Ruellio in suos dein commentarios iisdem ferè verbis Matthioli transtulit, nisi quod Caros hos ex Syria allatos sæpè Venetijs viderit. Ruellius quoque addere debuisset, qui essent illi recentiores Græci, qui primi Zibethicæ huius bestia meminerint, apud quos nihil tale inuenio.

Sed longè ante Ruellium, circa annum nempe Christi 1478. Alexander Benedictus egregium suo 2uo Medicorum decus, Lib. de curandis singillatim morbis hæc de Zibetho reliquit? Esse animal nempe haud veteribus cognitum, in Felium genere haberi, lingua tamen haudquaquam aspera, id quod mihi illud ex Felium genere eximit, pilo duro esse, atque odorato: barbam habere atque oculos noctu lucentes. Sunt autem & hæc eius concepta verba: Odoramentum ex eo colligitur, femina intra genitale & aluum, mari intra genitale membrum & testes, auriculario veluti instrumento osseo. Est autem excrementitius quidam lentor, primò butyri colore, qui mox liuidus redditur, singulis diebus drachma pondere.

Carnibus

De vertebra colli in Hyana quid sentiendum.

Turcæ Hyæna ad amatorem philtis frustra vniuntur.

Ioannes Leo Africanus humanis quoque recordatur.

Ioannes Ruellius de replantaria plurimum meritis.

Alexander Benedictus insignis suo tempore Medicus.

Hic Zibethicum animal describit.